

Ansvarsfördelning vid tandläkares specialiseringstjänstgöring inom Region Västerbotten.

Riktlinjer 2025

Dokumentet vänder sig till verksamhetschefer, avdelningschefer, HR partner, schemaläggare, studierektor, handledare, tandläkare under specialiseringstjänstgöring (ST tandläkare) samt övriga aktörer i ST utbildningen.

Syfte

Syftet med dokumentet är att tydliggöra ansvarsfördelningen mellan berörda befattningshavare som medverkar vid planering, handledning och utbildning av ST tandläkare. Syftet är också att säkerställa tillämpningen av Socialstyrelsens nya föreskrifter för ST tandläkare.

Lagar och andra krav

- SFS 2010: 1369 - Specialiseringstjänstgöring (ST) är ett krav för att en legitimerad tandläkare ska uppnå specialistkompetens enligt patientsäkerhetsförordningen.
- HSLF-FS 2017:77 – I Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om tandläkarnas specialiseringstjänstgöring ska vårdgivaren ansvara för att det i verksamhet som tar emot ST tandläkare finns och utformas förutsättningar för att genomföra och säkra tjänstgöring av hög och jämn kvalitet till färdig specialist.

Åtagande och övergripande mål

En specialistutbildning baserad på vetenskap, beprövad erfarenhet och aktuellt evidensläge, i syfte att upprätthålla bästa möjliga specialisttandvård. Tandvårdsledningen medverkar tillsammans med verksamhetschef, studierektor och övriga aktörer i processen för dimensionering av ST-befattningar. Verksamhetschefen, huvudansvarig handledare och ST-studierektor ska planera och dokumentera specialiseringstjänstgöringen enligt HSLF-FS 2017:77. Utbildningen sker i samarbete mellan Region Västerbotten (RV) och Umeå Universitet (UmU) samt i förekommande fall övriga externa aktörer, som tillsammans med verksamhetschef, huvudansvarig handledare, kliniska handledare, ST studierektor och sekreterare har en aktivt stödjande funktion i tandläkarens utbildning.

ST-avtal

Avtal som avser den individuella anställningen upprättas av HR partner, finns endast tillgängligt för den enskilde ST tandläkaren och arkiveras enligt gängse rutin.

För att lyfta och tydliggöra ansvarsfördelningen som ligger till grund för samarbetet mellan aktörer inblandade i ST utbildningen, hänvisas till aktuellt styrdokument som är gemensamt. Dokumentet uppdateras årligen med anpassning till aktuella föreskrifter samt lokala förutsättningar. Aktuellt styrdokument finns tillgängligt för samtliga inblandade i ST utbildningen på RV:s digitala plattform.

Individuell utbildningsplan

Huvudansvarig handledare ska i samråd med verksamhetschef och ST tandläkaren i början av tjänstgöringen upprätta en individuell utbildningsplan omfattande den tjänstgöring och utbildning som behövs för att uppfylla kompetenskraven i målbeskrivningen. Utbildningsplanen ska följas upp och revideras årligen. Den vetenskapligt meriterade handledaren ska också delta i samrådet kring individuella studieplanen. Även studierektor kan ingå i samrådet.

Aktörer och ansvarsfördelning vid specialiseringstjänstgöring för tandläkare

Region Västerbottens ansvar

- RV som vårdgivare ansvarar för att det finns förutsättningar för att genomföra specialiseringstjänstgöring med hög och jämn kvalitet. RV garanterar god tillgång på patienter, lokaler med adekvat utrustning samt välmeriterad personal.
- Långsiktigt kartlägga och planera för tillsättning av ST tjänster i syfte att säkerställa en framtida bemanning med specialisttandläkare i regionen. Tandvårdsledningen medverkar tillsammans med verksamhetschef, ST studierektor och övriga aktörer i processen för dimensionering av ST tjänster.
- Säkerställa att verksamheten regelbundet granskas och utvärderas, samt åtgärda eventuella brister.
- Finansiera ST studierektor och sekreterare

Odontologiska institutionens ansvar

- Odontologiska institutionen anordnar, om utrymme finns inom Universitetets ekonomiska ramar, pedagogiska kurser och odontologiska kurser med specialistövergripande respektive specialistspecifika kursmål.
- Kursansvariga skapar möjlighet för att ST tandläkaren inom ramen för sin tjänst ska kunna medverka i handledning av tandläkarstuderande och därmed ges erfarenhet i klinisk handledning.
- Lärare anordnar vetenskapliga seminarier och Journal clubs.
- Lärare med förenad anställning kan inom ramen för den förenade anställningen medverka i klinisk och vetenskaplig handledning av ST.

Tandvårdschefens ansvar

Tandvårdschefen har ett övergripande ansvar för att samverka med övriga tandvårdschefer i norra regionen för att:

Tillsammans skapa övergripande förutsättningar för en hållbar specialisttandvård i Norra regionen och gemensamt arbeta för att detta kan ske.

Verksamhetschefens ansvar

Verksamhetschefen är ytterst ansvarig för att riktlinjer följs och att förutsättningar skapas för ST tandläkaren att uppnå specialistkompetens enligt målbeskrivning för respektive specialitet.

Verksamhetschefen har även ett ansvar för att i nätverk med övriga verksamhetschefer i region Norr skapa förutsättningar för rekryteringar som kan ge samordningsvinster.

Verksamhetschefen ska:

- utse en huvudansvarig handledare som kan ge den handledning som behövs. Om den huvudansvariga handledaren inte är vetenskapligt välmeriterad, ska verksamhetschefen utse ytterligare en person som är det för att delta i samrådet.
- tillsammans med huvudansvarig handledare utse en extern examinerator.
- tillse att det finns medarbetare som kan ge nödvändiga instruktioner om verksamhetsspecifika tekniker och tillvägagångssätt.
- tillse att ST studierektor finns att tillgå.
- tillsammans med aktörer ovan, ansvara för att ett individuellt utbildningsprogram tas fram, följs upp och revideras, och att en kontinuerlig bedömning utförs och dokumenteras.
- ansvara för att kvaliteten på specialisttjänstgöringen säkerställs genom regelbunden granskning och utvärdering, samt följa upp och åtgärda brister.
- underteckna intyg om fullgjord specialiseringstjänstgöring när alla kompetenskrav i målbeskrivningen kan anses vara uppfyllda.

Huvudansvarig handledares ansvar

Huvudansvarig handledare är en specialistkompetent tandläkare i avsedd specialitet med aktuell handledarutbildning och med tjänstgöring där ST tandläkaren huvudsakligen genomför sin specialisering.

Huvudansvarig handledare ska:

- tillsammans med verksamhetschefen ansvara för att en individuell utbildningsplan tas fram, följs upp och revideras.
- utifrån den individuella utbildningsplanen i dialogform ge handledning i form av stöd och vägledning.
- kontinuerligt och med utgångspunkt i målbeskrivningen och med kända och överenskomna metoder bedöma och dokumentera ST tandläkarens kompetensutveckling.
- avsätta tid för handledningssamtal med ST tandläkaren och fortlöpande bedöma, återkoppla, följa upp och vid behov revidera det individuella utbildningsprogrammet.

Handledarsamtalen ska dokumenteras och arkiveras i RV:s digitala plattform. ST sekreteraren kan vara behjälplig. Om kompetenskraven inte uppfylls ska en åtgärdsplan utformas i samråd med verksamhetschef och i förekommande fall ST studierektor.

- planera utbildningen och ansvara för framställande av schema och seminarieprogram
- uppdra till avdelningschefen att, i samråd med ST tandläkare och handledare, planera för tidsutrymme inför utbildningstillfällen/kurser/självstudietid på arbetsplatsen.
- ge ST tandläkaren tid för arbete enligt vetenskapliga principer samt för kvalitets- och utvecklingsarbete.
- bistå vid val av litteratur, kurser och andra utbildningsmoment
- underteckna intyg för aktuella delmål när de anses uppfyllda
- tillsammans med extern examinator underteckna intyg om uppnådd specialistkompetens när man tillsammans gjort en sammantagen bedömning av om ST tandläkaren uppfyller kompetenskraven i målbeskrivningen för specialiteten.

Vetenskaplig handledares ansvar

I det fall huvudansvarig handledare ej har doktorsexamen, skall verksamhetschefen utse en vetenskapligt välmeriterad handledare med doktorsexamen eller motsvarande som skall ansvara för den vetenskapliga utbildningen under ST tiden.

Vetenskaplig handledare ska:

- delta i samrådet kring den individuella utbildningsplanen
- ansvara för att utbildningsaktiviteter som Journal Clubs genomförs regelbundet
- ansvara för det vetenskapliga projektet som ST tandläkaren genomför
- underteckna intyg för aktuella delmål när de anses uppfyllda

Extern examinatorns ansvar

Verksamhetschef tillsammans med huvudansvarig handledare skall tillsammans utse en extern examinator. Denne är en specialistkompetent tandläkare i avsedd specialitet med doktorsexamen eller motsvarande. Examinatorn får inte ha organisatoriska kopplingar till vårdgivaren. Önskvärt att examinatorn själv är involverad i ST utbildning. Extern examinator ska:

- underteckna intyg om uppnådd specialistkompetens när man tillsammans med huvudansvarig handledare gjort en sammantagen bedömning av om ST tandläkaren uppfyller kompetenskraven i målbeskrivningen för specialiteten

ST studierektors ansvar

ST studierektor är handledarutbildad och specialistkompetent och ska planera för ett gott utbildningsklimat.

ST studierektor har även ett uttalat ansvar för att verka som stödfunktion i det gemensamma arbetet kring ST-utbildning mellan regionerna.

ST studierektor ska:

- samordna utbildningsaktiviteter och planera för lokal/regional specialistövergripande teoretisk utbildning, tex seminarieprogram
- hjälpa till att utveckla och driva kurser gällande de specialistövergripande målen
- medverka i ansvaret för att verksamheten regelbundet granskas och utvärderas för att säkerställa specialiseringstjänstgöringens kvalitet
- vara stödfunktion till verksamhetschefer, handledare och ST-tandläkare
- utveckla samarbetet med andra aktörer kring ST utbildningen och även samarbeta med nationella nätverk och med externa parter i frågor som rör ST
- medverka vid nationella och regionala studierektorsmöten
- planera, samordna och medverka till handledarutbildningar för specialister som ska handleda ST tandläkare.
- regelbundet sammankalla verksamhetschefer, huvudansvariga handledare och ST- representanter för informations- och diskussionsmöten
- vid behov bistå verksamhetschef och huvudansvarig handledare med den individuella utbildningsplanen

ST tandläkarens ansvar

ST tandläkaren har det största ansvaret för genomförandet och dokumentationen av sin specialistutbildning.

ST tandläkaren ska:

- inventera och dokumentera sitt utbildningsbehov samt diskutera detta med sin huvudansvarige handledare vid schemalagda regelbundna handledarsamtal
- upprätta och revidera utbildningsplan tillsammans med handledare och verksamhetschef som har det formella ansvaret för denna process
- fortlöpande skriftligt dokumentera uppnådd kompetens utifrån kunskapsmålen i den individuella utbildningsplanen
- i samråd med handledare och avdelningschef, planera för tidsutrymme inför utbildningstillfällen/kurser/självstudietid på arbetsplatsen samt externa kurser
- ges tid för arbete enligt vetenskapliga principer samt för kvalitets- och utvecklingsarbete
- tillsammans med huvudansvarig handledare planera för auskultation på annan enhet
- delta i seminarier och andra gemensamma utbildningar
- ansvarar själv för insamling och arkivering av intyg och underskrifter efter genomförda kurser, seminarier och randningar/auskultationer. ST sekreteraren kan vara behjälplig för arkivering på RV:s digitala plattform.
- ska inhämta underskrifter från handledare, verksamhetschef och extern examinator inför sin ansökan för specialistkompetens

Dokumentation och arkivering

- Den kontinuerliga bedömningen av ST tandläkarens kompetensutveckling dokumenteras på RV:s digitala plattform och utgör underlag vid undertecknandet av specialistansökan.
- ST tandläkaren ansvarar själv för insamling och arkivering av intyg och underskrifter efter genomförda kurser, seminarier, randningar och dokumentering av patientfall. ST sekreteraren kan vara behjälplig för arkivering på RV:s digitala plattform.